

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopolni naj se izvozi pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopis se ne vrača. — Za inserate se plačuje 1 kruno tamajno priložnostno ter od vsake pete vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krun, za četrt leta 2 krun, katere naj se pošilja: Upravištvu „Domovina“ v Celju.

Poziv.

Skoro ni leta, v katerem se ne bi nekaterim občinam Štajarske pripetile kake elementarne neizgode.

Velikanske povodni preteklih let provzročile so posebno velike težave — v kratkih urah bil je sad trdopolnega delovanja tisočim uničen, in hipoma so prebivalci prišli ob vse imetje in bili brez vseh sredstev, da si bi bili opomogli.

Država in dežela, dva faktorja, ki sta v prvi vrsti poklicana v pomoč, in ravno tako zasebna dobrotljivost, bile so vselej pripravljene z združenimi močmi storiti vse, da bi olajšali bedo ubogemu ljudstvu, in razdelile so se v ta namen velike svote.

Vkljub temu bila je rešitev gospodarskih neizgod le deloma mogoča. Pred vsem je obžalovati, da se je ta tako nujno potrebna pomoč vled različnih preiskav, ki so pred izplačanjem podpore potrebne, ali zelo pozno, ali še le za nekaj mesecev ubogim priposlala.

Da se temu za prihodnost kolikor mogoče opomore, sklenil sem začeti obširno delovanje na to, da se ustanovi pomožni zaklad, iz katerega bi se po elementarni nesreči lahko takoj vzela za podporo ubogih potreben denar, v pravem smislu besede, da — „dvojno dá, kdor hitro dá.“

Ta le moja misel segla je nekaterim delavim mozem globoko v srce, ki so pripravljeni brez vseh zasebnih ozirav pri izvršitvi te misli kot pripravljajni odbor s svetom in dejanjem sodelovati.

Za ta čas je podvzetje tako le misliti, da se povrnejo svote, po večjih elementarnih neizgodah izplačane, iz državnih sredstev, tako, da bi bil zaklad, za katerega okrepanje je treba vedno in vedno skrbeti, v prvih letih sicer v hitro pomoč, ne pa v pomnožitev za pomožne namene potrebnih sredstev.

Ko pa bode zaklad dosegel primerno svoto, bode kot samostalni vir pomoči poleg drugih javnih v ta namen ustanovljenih sredstev.

Oskrbovanje in uporaba pomožnega zaklada se bode izvrševala s sodelovanjem stalnega odbora, dokler se zaklad ne osnuje kot ustanova.

Usojam se s tem stopiti s prošnjo pred vse one gospode in korporacije, ki se, kakor je znano, najiskrenejše zanimajo za razmere Štajarske dežele in nje prebivalce, naj se blagovolijo ozirati na začeto delovanje in se blagodušno udeležiti ustanovitve namenjenega pomožnega zaklada.

Plačila za ta namen naj se blagovolijo izročiti namestniškemu predsedništvu v Gradcu.

V Gradcu, dne 20. velikega travna 1901.

Njega Veličanstva pravi tajni svetnik in namestnik na Štajarskem: Clary I. r.

Interpelacija.

Poslanec dr. Ploj je stavil s tovariši v seji državnega zbora dne 23. m. m. naslednjo interpelacijo zaradi nerednosti pri ljutomerski politični oblasti:

„Naborniki iz občin Murščak in Očeslavci (okrajno glavarstvo Ljutomer) so dobili letos pozivnice izključno nemške.“

Ker pa niso ti mladeniči nemščine toliko zmogni, da bi razumeli vsebino dostavljenega jim obrazca, sicer pa je tudi več nego potrebno, da so takšni pozivi pisani v onem deželnem jeziku, katerega so dotični krogi prebivalstva zmogni, vrnili so k naboru pozvani iz obeh omenjenih občin pozive o. kr. okraj. glavarstvu v Ljutomeru.

Deželni poslanec dr. Fran Rosina v Ljutomeru, ki je v zadevi posredoval pri o. kr. okrajnem glavarstvu ter prosil, naj bi se izdali omenjeni pozivi v slovenskem jeziku, je dobil v odgovor, da to ni mogoče zaradi tega ne, ker okrajno glavarstvo nima takih tiskovin v slovenščini.

Nato se je sploh opustilo nabornikom iz občin Murščak in Očeslavci kakšne koli pozivnice poslati.

Pri naborih, ki so se vršili v Gornji Radgoni dne 4. in 5. maja t. l. se je opazalo pri o. kr. okrajnem glavarju, pri orožnikih, pri poslužbenem vojaku take postopanje, in posebej na edni strani nameravano izzivanje, na drugi strani pa nedovoljeno obnašanje, ki prekorača pravni krog o. kr. okrajnega glavarja napram osebam, ki se poslužujejo samo svojih pravic, ko so vrnili v nemščini spisane pozive k naboru ter zahtevali take v slovenščini.

To zahtevanje se je zdelo omenjenim nabornikom tembolj opravičeno, ker so videli, da so prišli pozivi v sosednje občine v slovenščini.

O. kr. okrajni glavar je dal vsakemu naborniku iz Murščaka in Očeslavcev pred naborom listič, na katerem je bilo zapisano zopet samo v nemškem jeziku ime in občina nabornika.

Pri tej priliki je tudi izpraševal o. kr. okrajni glavar osorno posamezne osebe, kakor Lovreta Divjaka, Anton Frasa, oba iz Račjaka, Alojza Mlinariča iz Stavenšincev, jurista Ivana Kolarja i. dr., kdo jih je našuntal vrniti pozivnice ter je pripomnil, da je tako ravnanje nezaslišano.

Ta ukor je bil seveda za prisotne orožnike povod, da so tudi na svoji strani pokazali nabornikom iz Murščaka in Očeslavcev svojo moč.

Tako je rekel nek orožnik glasno napram drugemu kazoč na nekega nabornika. „Ta je tudi eden tistih, ki so pozivnice zavrgli. Te malopridneže bi bilo treba vse pozapreti.“

Vojak, ki je pri naboru meril nabornike, je rekel napram naborniku Ivanu Kolarju (kand. jurist), ko je ta stopil pod mero: „Sedaj boš zaprt“. Na Kolarjevo vprašanje: „Kdo bo zaprt“, reče vojak: „Ti, ti prokleti...“. Ko je Kolar nato popolnoma prav odvrnil, da vojaka nič ne briga, kakšne zahteve stavi Kolar, ga je vojak raz mero sunil.

Kolar se je nato pritožil pri uradniku ljutomerskega okraj. glavarstva Zoflu, ki je tudi prisostvoval naboru, nad neopravičenim postopanjem vojaka.

Učinek te pritožbe je bil ta, da je uradnik samo zaklical vojaku: „Zmerite ga, ako pa se upira, pa ga aretirajte!“

Takšno varstvo je tedaj dobil pravnik za svojo gotovo opravičeno pritožbo, v skladu katere bi se bilo moralo vojaka odločno zavrniti.

To pa niso slučajni dogodki, temveč so nasledki sistema, ki se izvaja v očitno škodo državni upravi v ljutomerskem okraju.

Namestu, da bi se izdajali uradni razglasi v onem jeziku, katerega je zmogni prebivalstvo okrožja, poslužuje se omenjena oblast z nenavadno vztrajnostjo nemškega jezika ter provzroča s tem, da zapostavlja slovenski deželni jezik ne, le strankam brezpotrebni trud, ker si morajo priiskrbeti prevod uradnih dopisov, temveč daje tudi povod k narodnostnemu vznemirjanju.*

Nato sledijo tri vprašanja na ministrskega predsednika ter vojnega ministra, dali li je vlada pripravljena potrebno ukreniti; da 1.) dobijo naborniki v ljutomerskem okraju v bodoče slovenske pozivnice, 2.) da se bodo pri naborih poslužili organi napram nabornikom spodobno obnašali ter 3.) da se opisani dogodki preiščejo in krivci pokličejo na odgovor.

Celjske in štajarske novice.

(Celjski magistratovci) so se tedaj letos skrili pred procesijo na Telovo. Privikrat, da ni nihče niti formalno zastopal mestnega urada. Izmed nemških meščanov se je udeležil procesije menda edini g. Alziebler. Nemški so bili seveda tudi muzikantje, a ti so si je zaslužili par kronic, katere so popoldne v Konjicah porabili. Cerkevno predstojništvo ima še vedno praveč ozirav na to nevhvaležno družbo. Župana Stigerja so izvolili celo v cerkveni konkurenčni odbor, a niti k procesiji ni prišel, kar storijo župani vseh mest.

(Celjski poslanec Pommer) je zini enkrat pametno. Po dvornem obedu dne 7. t. m. je nagovoril cesar delegate, med njimi tudi poslance Pommerja. To priliko je porabil Pommer ter potožil, kako bi potrebovalo Celje novo poslopje za okrožno in okrajno sodišče, razmere v gimnazijskem poslopiju pa so naravnost nezdržljive, ter bi bila nujna stavba nujno potrebna; nadalje je omenil Pommer potrebo, da se podzravi kraljeva železnica Celje Velenje ter se zgradi proga Grobelno Statina hrvaška meja. Cesar mu je odgovoril: „Da, pa to stane denar, mnogo denarja.“

(Orglarska šola v Celju) ima dne 15. t. m. šolski sklep z izpitom. Šola se nahaja v novi hiši na Bregu. Za prihodnje leto se je že prijavilo nad 40 učencev, a zaradi pomanjkanja godal se jih bo moglo sprejeti le kakšnih 20.

(Vse posnemajo!) Prihodnji četrtek priredi celjska nemška obrtna zveza javni shod, da se posvetujejo, kako posnemati naše delavsko stavbeno društvo „Lastni dom“.

(Celjski Nemci v Konjicah.) Kakor že povedano, odišli so na Telovo najbujši celjski kričarji v Konjice, kakor sami pravijo: svoje ljube brate pozdravit. Reanica pa je, da so zbežali le pred procesijo ter s tem provzročili, da je imel ta verski obred letos mnogo več svečanega na sebi, kakor druga leta, kajti razen nemške šolske mladine, tvorilo je skoraj zgolj slovensko prebivalstvo procesijo. Kako pa se je kaj nemškim izletnikom v Konjicah godilo? Ker je nemška brezobzornost in surovost pri takih prilikah znana umaknili so se jim najbrže Slovenci, tako, da se moramo za sedaj držati samo poročila „celjske Zabe.“ Tam čitamo, da sta nekako načelovala

največja „Nemca“ v obeh taborih, in sicer je govoril in celjsko nemštvo reprezentoval — Ambrožič iz — Vipave, konjiške brate pa — Ne hutny iz Pribrama. Nadalje čitamo, da je bil začetek in konec cele slavnosti v „budah“, kjer so se točila razna piva ter „najboljše konjiške kapljice, izmed kojih je posebno črna provzročila — veliko nezdgo“ — prosimo, to je dobesedno poročilo v „vahtarci“. Kakšne so bile te nezdgo, kazale so drugi dan svetle hlače izletnikov, posebno pa še bela krila nemških „jung fero“. Posebno je z mrakom vse duhove prevladalo povzdigneno razpoloženje — tega filozofskega razlaganja ne razumemo. Povsod se je naše ljudstvo premagovalo, dasi je bilo nemško izživanje neznočno. Slišimo pa, da je frankolskim fantom kri zavrela, da so pošteno premikastili pijane kričalce. Menda se spominja tega „utisa“ poročevalec v „vahtarci“, ko zaključuje: Lepa slavnost ostane vsem udeležnikom — neizbrisljiva!

(Duhovniške premembe.) Provizor v Št. Petru v Sav. dolini g. Jakob Cngiak je postal kaplan v Vojniku, vojniški kaplan g. Anton Kolarič pa pride za mestnega kaplana k Sv. Magdaleni pri Mariboru.

(Osebnostna vest.) Polkovnik štajarskega žandarmerijskega poveljstva v Gradcu gosp. Reha, sedaj pridružen domobranskemu ministrstvu, je imenovan predstojnikom novo ustanovljenemu oddelku za orožniške zadeve v domobranskem ministrstvu.

(Ubijalec v Žalcu), o katerem smo zadnjič poročali, se ne piše Koren, temveč Turnšek iz Vel. Pirešice. Ubija dekla se imenuje Katarina Počan. Tudi ni zblaznel, temveč je pijančevanju udan. Po uboju se je šel kopat, a zagledavši orožnike, zbežal je nag proti Levcu.

(V Gornjemgradu) so ustanovili „Slovensko kmečko društvo“, kakršno ima že šmarnski okraj.

(V Vitanju) so si tudi „izvalili“ na umetni način tri tržane. Napravili so si za častne občane dr. Kokoschinčega ter poslanca dr. Pommerja in dr. Wolffhardta. O prvem se navaja zasluga, da je vitanski — otrok, o drugih dveh se ne reče, da sta — otroka, pa tudi zaslug se ne navaja.

(Poročil se je) g. Ivan Zdolšek, posestnik na Ponikvi z gđ. Terezijo Škrbec iz Podsrede.

(V Studenicih) je dne 25. maja t. l. prišel fant Kolar Franc pod koleso samostanske žage ter je bil takoj mrtev. — Dne 27. maja pa je pri gostilničarju Pavlu Sattlerju pogorelo gospodarsko poslopje; ravno ta dan so imeli gostijo.

(Vlak je povozil) dne 7. t. m. na progi med Trbovljami in Zagorjem 68letno Terezijo Baloh. Stroj jo je zadel tako nesrečno, da ji je polomil obe nogi in levo roko.

(Nemška žalost v Slov. Gradcu.) G. Avg. Günther, mestni odbornik in svetovalec trgovinske zbornice, je prodal svoj hotel — največji v mestu — kmetijski zadrugi. Seveda zapušča Nemce vsled tega — zadnja pamet.

(V Slov. Bistrici) so ustanovili pretečeno nedeljo „Katoliško politično društvo“. Kmalu bo imela vsaka župnija tako društvo, kar je sicer prav, a prav pa ni, da skoraj vsako takoj po rojstvu — zaspi.

(V Zibiki) je začetkom t. m. začela poslovati poštna nabiralnica, ki ima vsak dan zvezo s pošto v Pristavi.

(V alatinško-rogaške toplice) je prišlo do 3 t. m. 147 strank s 192 osebami.

(Učiteljsko društvo za ptujski okraj) zbiruje v četrtek dne 13. rožnika t. l. ob pol 11. uri depozitne v okoliški šoli s sledečim sporedom: 1. Zapisnik 2. Dopisi 3. Razgovor o vprašanih za letošnjo okrajno učit. konferenco. Poročevalca gg. M. Heric in Drag. Zupančič. 4. Poročilo o letošnjem glavnem zborovanju „Zaveze“. Poroča g. Iv. Fraa. 5. Sinčajnosti. K obliki udeležbi najvjudneje vabi Fr. Šorn, t. č. predsednik.

(Iz Ormoža.) Župnišče gosp. sodniku dr. Preskerju, kakor smo priobčili o trgu Središče, sklenilo so nadalje sledeče občine ormoškega okraja: Jastrebov, Brebrovnik, Koračice, Savoi, Vitan, Bratonečice, Trnovci, Lahonci in Hum ter so vpisala občinska predstojništva dotične resolucije o kr. dež. nadzorništvu v Gradcu. Odločen in pošten odgovor dobili so ormoški nemikutarji do sedaj že od 19 občin.

(Požar v cerkvi.) V župni cerkvi v Ljutomeru je nastal dne 6. t. m. ogenj, ki je upepelil orgle ter uničil slikarije; altarje so vendar še rešili. Politična oblast je dala cerkev zapreti.

(Porotno sodišče v Mariboru.) ki začne svoje drugo zasedanje dne 10. t. m., bo sodilo naslednje obtožence: dne 10. Marija Ribič zaradi detomora; dne 11. in 12. Frano in Marija Bratuša radi umora lastne hčerke; dne 13. Marija Holz zaradi umora; dne 14. Franc Fuchs zaradi posilstva, cekrumba in zapeljavanja k nečistosti ter J. Faller zaradi tatvine in goljufije; dne 15. Anton Mravljag in Jem. Partisch zaradi razlajanja po tiskovini; dne 17. Jurij Klemenčič zaradi uboja in Marija Zorko zaradi detomora; dne 18. Simon Krivec zaradi požiga in dne 19. junija Peter Zadravec zaradi požiga.

(Višja gozdarska šola v Brucku) je dobila ravnar v vse pravice srednjih šol, tako da bodo njeni absolventje lahko vstopili v vojaško službo kot ednoletni prostovoljci.

(Le narazen!) Nek Evgen Jarc, slušatelj filozofije v Gradcu, je ustanovil „Katoliško akademsko društvo „Zarja“, ki naj dela na to, da se začnejo slovenski akademiki capiti ter se pojevati po receptu na Kranjskem. Dosedaj so se zbirali slovenski visokošolci v Gradcu složno v lepem svojem društvu „Triglava“. Lepo je število slovenskega razumnštva, ki je izšlo iz „Triglava“, a nobeden ni v njem zgubil svoje vere, dasi nima društvo katoliškega prijmla. Gospodu Jarcu pa najbrže z novim društvom ni toliko do verske gojitve, temveč išče kako maščevanje nad „Triglavo“, kakor je to storil svoječasnno sedanj dr. Jankovič ko je ustanovil na Dunaju zoper „Slovenijo“ svojo „Danico“. Le po tej poti naprej! Nad preprostim ljudstvom se hudujete, ako noče ostati v ednem košu glede političnih nazorov, vi pa kot bodoči ljudski učniki dajate najslabši vzgled narodne nesloge.

Državni zbor.

V seji 4. t. m. so došle med drugimi spisi tudi tri interpelacije posl. Grossa, Kaiserja in Kramarja, ki zahtevajo pojasnil o vesti, ki jo je prinesel nek list, da se namreč vlada pogaja z zastopniki neke bančne skupine glede nabave novega posojila. Poljski poslanec Czaykowski je izrazil željo, da bi se deželni zbori sklicevali redno vsako leto in da bi se za reševanje jezi kovnih sporov ustanovilo posebno razsodišče. Malorus Romanzouk je obsojal voline privilegije, ki jih imajo veleposestvo in trgovske zbornice, in je rekel, naj vlada tudi s čini pokaže to, kar je izjavil ministrski predsednik, da hoče namreč braniti pravice vseh narodnosti. Posl. Korol je izjavil, da bodo poljski kmetovalci toliko časa vladi odrekli zaupanje, dokler se ne bodo izpolnjevale ustavno jim zajamčene pravice. Ko je govoril še glavni govornik „contra“ poslanec Ofner, odobrila je zbornica proračunski provizorij v tretjem čitanju. Zbornica je sprejela potem tudi zakonski načrt o davku na žganje, kakor ga je premenila gosposka zbornica. Nato je nadaljevala razpravo o zakonskem načrtu SS 59 in 60 obrtnega reda. Po poročilu poslanca Weiskirchnerja so prekinili sejo in jo potem zvečer zopet nadaljevali. Ob zaključku seje je minister za pravosodje, baron Spens Booden odgovoril na interpelacijo posl. Wohlmeyerja, tičočo se namišljenih slučajev pravnega kršenja na okrožnem sodišču v St. Pöltenu. Minister je označil vsa v interpelaciji navedena očitanja kakor neresnična, zбоk česar ni imel nikakega povoda, da bi ukrenil tiste uredbe, katere zahtevajo interpelacije. Minister je zaključil, izrekaši svoje obžalovanje na neopravičenih očitanjih.

Druge slovenske novice.

(Osebnostna vest.) Davčni kontrolor v Ribnici g. F. Modrijan, pride za oficijala v Črnomelj. — Konceptni praktikant g. A. Guzelj je premeščen iz Logatca v Kočevje.

(XXXVI. odborovo sejo) ima „Slovenska Matica“ v Ljubljani, v ponedeljek dne 17. rožnika 1901 ob petih popoldne v društveni pisarni. Spored: 1. Naznanilo predsedništva. 2. Potrditev zapisnika o CXXIV. odborovi seji in o XXXVII. rednem občnem zboru. 3. Volitev predsednika,

podpredsednika, blagajnika, ključarjev in odsekov. 4. Tajnikovo poročilo. 5. Eventualia.

(Izlet društva „Pravnik“ v Proseku.) V nedeljo 16. junija t. l. priredi „Pravnik“ izlet, h kateremu vabi s tem vse svoje društvenike, pravnike in prijatelje društva ter njih dame. Cilj izleta je Prosek pri Tratu in poleti tja čez Opčine, kjer se najprvo vatavi iz Ljubljane se vozijo izletniki v jutro z brzovlakom ob 5 uri 58 minut do Št. Petra (pribod ob 7. uri 43 min) kjer prestopijo v poštni vlak, ki odbaja ob 8. uri 10 min. in dospe na Opčine ob 9. uri 24 min. Na Opčinah se tudi prekrasni pogled na Trst in tržaško luko, presenetljivi prvi pogled na morje. Po zajutruku se poda izletna družba peš po Štefanijični stezi po bregu, visoko nad morjem ob pogledih na Trst in Istro v eno uro oddaljeni Prosek, kjer bo ob poludveh pri Lukši skupen obed, kateremu sledi popoldanska prsta zabava in sprehod do brega, od koder se razgled uživa na morje, Miramar, Furlanijo in planine. Iz Proseka se zamore napraviti izlet v bližnji Miramar ali v Barkovlje in Trač. Večerni poštni vlak odbaja iz Proseka ob 7. uri 33 min. Izlet ta zamore tem bolj ugajati, ko združijo z njimi oni, katerim je še drugi dan prost, obisk Trsta. Odbor „Pravnika“ pričakuje, da se udeležje tega društvenega izleta pravniški krogi v obilni meri. Da se zamore osigurati zadovoljivo postrežbo, izvolijo se naj javiti izletniki do četrta 13. junija zjutraj. Priglasje sprejemata g. dr. Danilo Majaron, odvetnik v Ljubljani in g. dr. Otokar Rybač, odvetnik v Tratu.

(Požari v ljubljanski okolici) se dogajajo vedno bolj pogosto. Dne 5. t. m. je gorelo v Bizaviku, kjer je uničil ogenj dvem gospodarjem vsa poslopja. Dne 6. t. m. je prišlo dvakrat goriti v Dobrunju, k sreči so ogenj obakrat opazili in zadušili. Predno je začelo goriti, so videli nekega človeka, ki je šel mimo hiše in vrgel nekaj med butare. A neznane je hitro izginil, butare pa so začele goriti. Ljudstvo je silno prestrašeno in straži poslopja noč in dan.

(Strašna nevihta) je razsajala dne 4. t. m. na Skaručini nad Ljubljano; vihar je polegla visoka lepa žita, ruval iz zemlje stara močna drevesa in prevračal kozoče.

(Požar v Kropi), o katerem smo že zadnjič poročali, je vpepelil 14 posestnikom hiše in pripadajoča poslopja. Škode je 100.000 kron, zavarovani pa so bili pogorelci samo za 19.000 kron. Mnogim delavskim družinam je pogorelo vse, razun, kar so imeli na sebi. Ogenj je nastal iz peči, v kateri je neka žena krub pekla. Pogorelci prosijo podpore in pomoči od vseh, ki imajo čuteče srce za bedo sobratov. Podpore sprejema „Odbor za pogorelece v Kropi“.

(Pri dolenski železnici) na Kranjskem se je lansko leto zvišal dohodek pri osebnem prometu za 11.528 kron, pri tovarnem prometu za 24.521 kron, pri prtljagi za 1272 kron, pri vojaškem prometu za 276 kron. Vsi dohodki so v preteklem letu znašali 1.288.651 kron, za 39.644 kron več kakor prejšnje leto, izdatki pa so znašali 747.506 kron, za 54.073 kron manj nego leta 1899. Prebitka je 541.144 kron.

(Gasilno društvo v Koroški Beli) je do bilo dovoljenje, da sme letos pricediti dve efektni tomboli po 700 kart à 20 vin.

(Zadušil se je) v Št. Juriju nad Celovcem neki 67letni A. Krump. Imel je navado, da je zvečer še kadil v postelji, pri tem pa je zatrosil ogenj, postelja se je vnela, in stari mož se je v dimu zadušil.

(Imenovanja v finančni službi.) Predsedništvo c. kr. finančne direkcije v Trstu je imenovalo pisarniškega oficijala Oskarja Schreya pristavom pomožnih uradov v IX. plačilnem razredu in računarskega praktikanta Rafaela Bajca računarskim pristavom v XI. plač. razredu; dalje so bili imenovani: davčni kontrolor Feliks Santin davčnim oficijalom v X. plač. razredu; davčni praktikant Josip Richter v Pazinu je imenovan davčnim pristavom v XI. plač. razr.

(Tržaški mestni svet) je v seji dne 5. t. m. sklenil brisati iz proračuna vse one stroške za cerkvene namene katoliške cerkve, katerih zakon zahteva izrecno, in ki znašajo vsa skupaj kakih 100 kron. Ta sklep velja toliko časa, dokler je monsignor Šterk škof tržaški škofiji.

Povod temu sklepu je dalo dovoljenje, da se slovenski zastavi udeležita procesije na Telovo. — Iz tega odseva besno sovraštvo tržaških lahonov in Židov zoper slovensko in katoliško stvar.

(Nov brzojavni urad) Dne 2. t. m. je uvedena pri c. kr. poštne uradu v Kozani v Brdih na Goriškem nova brzojavna zveza.

(„Narodna zveza“.) Za to novo narodno brambno društvo istrskih Slovanov so vsa slovenska društva v okraju koprskem obljubila svoje sodelovanje. Posvetovanje o ustanovitvi „Narodne zveze“ se je vršilo v Dekanih v Istri dne 2. t. m.

XIII. glavna skupščina „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“.

(Dolge.)

Tako društvo, ki samo voli svoj odbor vsako leto in potem spi, isto ne pojmi in ne stori svoje naloge. Društva naj goje med člani značajnost in močatost, zakaj mnogo je še takih, ki že več let delujejo na šolah, pa vendar še nimajo stalnega in jasnega prepričanja. Vaak nov pojav, vaak važnejši sklep pa naj vsako društvo tudi takoj poroča „Zavezi“.

Nadalje povdarja govornik, da se učiteljstvu predbaciva, da se ono strahuje naprednega imena, a to ni res, zakaj s tem imenom je tudi združen naš program (Dolgotrajno pritrjevanje.)

Po pozdravu predsednikovem so se prečitala imena delegatov — bilo jih je 164 navzočih, in nato je poročal tajnik g. Česnik o delovanju „Zaveze“ v minuli upravni dobi. Poročamo le najvažnejše.

V „Zavezi“ je združenih 34 učiteljskih društev s 1436 pravimi, 90 podpornimi in 59 častnimi člani. Vsa ta društva so v minuli dobi od avgusta 1. t. m. imela 136 predavanj. Nekaj društev je še takih, ki takorekoč le še živijo s takimi društvi se zgodi tako, kakor z vodo, ki stoji in v kateri se zaredijo razni bacili.

Državne volitve so pokazale, posebno na Kranjskem, kako veliko zaslobo ima učiteljstvo v narodu, vzlic temu, da mu izpodkopavajo stališče znani sovražniki.

O priliki lanske skupščine „Zaveze“ v Mariboru je „Marburger Zeitung“ prinesla članke polne infamnih laži in zasramovanj slovenskega učiteljstva. Na te se ni odgovarjalo, ker je ta listič brez pomena.

Knjižnica za mladino bode zopet začela izhajati in to 3—4 krat na leto. Spisi se bodo pregledovali po posebnem odboru. Od češko-slovenskega spoleka v Pragi nagradjeni spis se je prodal Schwentnerju, knjigarju v Ljubljani in iz tega skupička se razpišeta zopet dve novi na gradi. Misli se je potreba tudi na posebni književni fond.

Gmotno stanje zavezinih listov je v obče povoljno. Na kongresu časnikarjev je naše liste zastopal urednik Dimnik.

Državnemu poslancu Seitzu je „Zaveza“ izrekla svojo zahvalo na vrljem zastopu v prilog učiteljstva (Burni „slava“ in „živio“ klici.)

Tajnik je svoje poročilo sklenil s sledečimi besedami:

„S ponosom lahko povdarjamo, da stoji v „Zavezi“ združeno učiteljstvo na stališču šolskega zakona, na kojega je priseglo. Kot kristjani ne bomo nikdar prelomili prisega. Dogodkom, ki se bližajo brzim korakom, hočemo zreti z mirnim očesom v obličje. Pomnimo, da je zakon narave tak, da se vedno bolj nazadnje, ako se ne napreduje; zatorej več napredka! Upamo pa, da zima nazadnjaških nakan, ki veje s smrtnim dihom čez polje, kmalu mine in da napoči sveže in mlado jutro pomladi — in dan vstajenja.“ (Pritrjevanje.)

Nato še pripomni predsednik, da se preseli „Popotnik“ iz Maribora v Celje v Hribarjevo ti skarno. (Dolgotrajno ploskanje in „živio“ klici.)

Nato je poročal blagajnik g. Luznar o denarnem stanju „Zaveze“, ki je prav povoljno in o istem „Popotnika“, o „Zvončku“, ki ima precej prebitka, je poročal g. Jelenc, o „Uč. Tovarišu“ pa g. Črnogaj. Računskim pregledovalcem so se

zbrali: gđ. Janja Miklavčič, g. Fr. Rojina in g. Rus Vilibald.

Na predlog g. Luznarja se sklene letne prispevke znižati in se sedaj 40 v. od pravih članov in 20 v. od podpornikov pobira.

V vodstvo „Zaveze“ za prihodnjo dobo enega leta so izvoljeni z ogromno večino dose danji: predsednikom g. Jelenc v Ljubljani; tajnikom g. Česnik v Knežaku in blagajnikom g. Fr. Luznar na Primskem.

V upravni odbor so voljeni vsi dosednji odborniki razun g. Gangla, ki je na Dunaju, na katero mesto se je soglasno volila gospica Vikt. Zupančič v Metliki.

Sklenilo se je, da bode odslej skupščina „Zaveze“ eno leto o Binkošti, drugo pa v velikih počitnicah.

Nato se je pričela prav živahna debata o predlogu učiteljskega društva v Pazinu „Narodna Prosvjeta“, naj bi se izrekla nezaupnica vodstvu „Zaveze“ zaradi nekih dopisov iz Trata. Pri govorih g. Dubroviča in g. Bačiča vladala je grobna tišina po dvorani. Le tu in tam se je oglasil kak primeren medklic. Po končni razpravi se je glasovalo in za dotični predlog bili so samo 3 glas, vsi drugi delegati se niso strinjali s predlogom Burne odobravanje in „živio Jelenc“ je vršelo po dvorani.

Nato se je zaključil ob tričetrt 12 po noči zbor delegacij.

(Konec prihodnjaj.)

Narodno-gospodarske novice.

Škropite vinograde!

Po goricah se kaže kaj vesela rast. Z ra dostnim upanjem ogleduje vinogradnik sveže zelenje in mnogobrojne kabrike na vsakem trsu. Zato pa je treba z vso silo delati proti škodljivcem in trsnim boleznim, da ti upi ne bodo splavali po vodi. Jedva se bode našel razsoden vinogradnik, ki ne bi bil prepričan o prednostih pravočasnega ter večkratnega škropljenja, in kdor zadnja leta ni škropil trsa, tega je pač škoda izmodrila. Kot zanesljivo ter koristno sredstvo proti strupeni rosi (peronospori) se rabi še nekaj let sem bakreno apnena zmes. Ista se pripravlja na razne načine; jako dobro učinkuje sledeča zmes: dva kilograma živega apna se v koki posodi (starem čeburu, petrolejevem sodu) z vodo ugasi, da popolnoma razpade ter se v petdeset litrah vode dobro premeša. V drugi posodi se medtem v petdesetih litrah vode raztopi dva kilograma modre galice, najboljša je djati isto v kako vrečko ali košarico in v posodo obesiti. Ti dve raztopini se med mešanjem vlijeta skupaj in eden hektoliter gotle je gotov. Zmes je najboljša brž porabiti ter za vsako škropljenje novo narediti. Za škropljenje so se različne škroplilnice dobro obnesle. Škropiti je treba enakomerno tako, da je sleherni list poln drobnih kapljic.

Fosforovo kisl apno za mlado živino.

Opazovalo se je zlasti v suhih letih, da je krmi nedostajalo rudninskih snovi, ker zemlja ni mogla istih zavoljo nezadostne vlage dovolj raztopiti. Zato pa je živina, krmljena s klapo, kateri primanjkuje fosforne apna, navadno medla, mršava, se liže, okorno hodi ter težko vstaja. Ker sestoji namreč živinske kosti večinoma iz fosforne kisle apna, zatorej je pri poročati, osobito mladi govedi pokladati krmsko apno, da se isti normalno razvija okostje. Če se živini poklada dobra tečna krma, potem ni treba dajati fosforne apna. Drugo pa je, ako je krma rastla na zanemarjenih, negnojenih seno žetih, in takih se pri nas po Slovenskem ne manjka. Tako seno, taka otava je prazna, malo vredna, neredilna, ker ji manjka substanc, od katerih rastejo živini kosti. Zatorej naj bi vsak kmet, kateremu je kaj ležeče na močni, lepi živini, pa ne gnoji svojih travnikov, polagal govedi tudi klapno apno. Še boljše pa je, če se fosforovo apno ne krmi živini naravnost, ampak se gnoje travniki s Tomasovo žlindro. Na seno žetih, gnojenih s Tomasovo moko, ne zraste le več krme, temveč je ista tudi redilna, sočnata, ker je bogata na rudninskih snoveh.

Politični pregled.

(Iz državnega zbora.) Investicijsko predlogo je cesar že potrdil. V nekaterih dneh morata državni zbor in gosposka zbornica, istotako tudi delegacije svoje delo dovršiti. V gosposki zbornici so dne 8. t. m. sprejeli zakon glede devet-urnega delavnika v rudnikih z neznatno večino; da niso prišli trije ministri h glasovanju, bi bil zakon propadel. V poslanski zbornici so rešili premenitev § 59 in § 60 obrtnega reda, izvršili so tudi prvo branje kvotnega zakona. — Ta teden bo poletno zasedanje državnega zbora zaključeno.

(Železniški odsek) se je minuli teden bavil z zakonom o zgradbi lokalnih železnic. V tem zakonu je Kranjska popolnoma prezrta. Dr. Tavčar se je pri razpravi odločno zavzel za zgradbo železnic Tržič Kranj, potem Kamnik Polzela in za podaljšanje dolenskih železnic.

(Davek za vožne karte) se za sedaj še ne sklene. V davčnem odseku je dne 7. t. m. poslanec Voelki zahteval, da se mora ta predloga odstraniti z dnevnega reda. Glede izjave ministrskega predsednika, da vlada sicer ne more zboljšati položaja državljanov, je pripomnil, da so vladi na razpolago dveji vsaki blagajniški preostanek, da se s njimi lahko pokrije večji izdatek. Finančni minister naj v jeseni predloži nov načrt zakona, s katerim naj se poišče kak vir dohodkov, s katerim širši sloji ne bodo obremenjeni. Finančni minister je priznal, da bo tudi letos nekaj v blagajniških preostalo, vendar potrebuje vlada novega vira, da se pokrije primanjkljaj radi odprave mitnic, uravnave plač diurnistom in pristojbinskih oplašav. — Razprava o davku na vožne karte pride jeseni v zbornici na dnevni red.

(Prememba v ogrskem ministrstvu.) Namesto odstopivšega predsednika kraljeve kurije N. Babo-ta pride sedanjemu naučni minister Vlassics, na njegovo mesto pa F. Horanszky. Od druge strani pa zahtevajo, da bi bil grof T. Andrassy naučni minister, Horanszky pa minister notranjih del.

(Vinska klavzula.) Med Italijo, Nemčijo in Avstrijo se je sklenil naslednji posredovalni predlog glede vinske klavzule: Vinska klavzula se ne obnovi več. Vino se sprejme v običajni carinarski tarif, vendar se carina poviša za četrtino od sedanje. Avstrija in Nemčija dovolita Italiji posebnih ugodnosti, da bo lahko vzdržala konkurenco drugih držav, ki izvažajo vino.

(Balkan.) Pregarjanja, katerim je izpostavljen srbsko in sploh slovansko prebivalstvo Makedonije in radi katerih je moralo mnogo družin zbežati v Srbijo, so v Belgradu prebivalstvo jako razburila. Položaj v deželi je podoben onemu pred srbsko-turško vojno leta 1875—1878. Listi slikajo razmere srbskega prebivalstva v slovanskih provincih Turčije kot neznosne, tako da je Srbija primorana, vstati zoper takšno zatiranje. Govori se, da se Bolgarija in Črnogora združita za osvoboditev Makedonije izpod turške jarma.

(Poljaki na Pruskem.) Urednika poljskega časnika „Praca“ so obsodili na 10 mesecev ječe radi članka „Mene tekel“, v katerem je naštel krivice, katere so dozdej Prusi storili Poljakom. — V Stade so se poljski vojaki oglasili, da bi radi opravili spoved. Vsakega, ki se je oglasil, so vprašali, ali se hoče spovedati nemški ali poljski. Vojakom, ki so zahtevali poljskega duhovnika, so naznanili, da zavoljo tega celo leto ne dobé dopusta. Nemška surovost! V Berlinu je 70.000 Poljakov.

(Nevarnost revolucije v Italiji.) Iz Italije so došla poročila, ki javljajo, da je ondi nevarnost splošne vstaje prav blizu. Delavstvo stopa na noge in se organizuje v civilno armado. V Milanu je štrajkalo te dni kakih 12.000 tesarjev. Organizacija je razširjena po vseh važjih italijanskih mestih, katerim se pridružujejo manjši krogi. Eden socialistični poslanec je rekel: „Mi izkoriščamo zdaj slobodo, ki nam jo daje vlada, da zberemo svoje bojne vrste. Dokler bode na krmilu ministrstvo Zanardellijevo, se ne zgodi nič hudega, ako pa bi sledilo Zanardelliju kako drugo ministrstvo, tedaj se vzdigne nad 300.000 delavcev in siromakov, a to gotovo ne z miroljubnim namenom.“

(Vojna v Južni Afriki.) Vsega skupaj se je vršilo koncem maja petero bojev, trije bižu Pretorije. V vseh teh bojih so bili tepeni Angleži ali pa so imeli vsaj težke izgube. Mesto James town se je udalo Burm. V Kaplandiji se je upor Buru zopet razširil ter je baje iznova pričakovati večjih bojev. Ti najnovejši porazi Angležev zbuja v Londonu velik strah. Buri se počutijo dobro, živijo imajo dosti, konje, dobra sedla, katera so vzeli Angležem, lastne obleke nimajo več, zato se pa postavljajo v angleških uniformah. Vsi Buri so složni v sklepu, da ne odnehajo, dokler ne zmagajo, ali dokler se Angleži ne vrnejo tja, odkoder so prišli.

Razne stvari.

(Preosnova hrvaških šol.) V Zagrebu nameravajo preosnovati dekliški licej in obrtno šolo; zidarsko šolo, ki je bila doslej združena z obrtno, ločijo od te in jo povijajo v samostojno tehnično šolo. Ob tej priliki razširijo tudi obrtno šolo s tem, da vpeljejo nekaj novih predmetov. (Štiri in pol leta star morilec) je pač nekaj nečuvnega. In vendar živi na Dunaju fantek Franc Vanek, sin čevljarja, ki je te dni s krivcem, čevljarjem nožem, na cesti zabodel dečka Schmidta, ker se je z njim sprl. Policija je morilca iskala tri dni. Morilec je spočetka tajil, končno pa priznal, da je Schmidta res sunil z nožem v trebuh, radi česar je ranjenec umrl. Vanek se je po umoru vse tri dni igral, kakor bi se ne bilo zgodilo nič, in tudi ni doma ničesar povedal. Njegov brat, 13 let star deček, je v korekcijskem zavodu v Hrulihu, ter je tudi lopov. Morilca radi njegove starosti ni možno kaznovati. Dunajski listi pišejo o prirojenem zločinskem svojstvu v rodbini Vaneka.

(Dekletce in goska.) Udo Kovacs v Gjuru je imela lepo dekletce, katero je ljubil zelo. No, ker je te dni morala odpotovati, povela je dete svoji sosedki. Dekletce je sklenilo posebno prijateljstvo z malo belo gosko, pa se je z njo igralo po ves dan. Nekega dne pa goski ni nič prav ngajalo božkanje dekličine in je radi tega zletela v bližnji ribnjak. Dekletce pa naravnost za gosko in je — zginito v vodi. Ko se je mati vrnila, našla je gosko, kako se vrti okoli mlađe prijateljice, ki je mogla svojo igro poplačati z življenjem.

(Brze železnice.) Mej tem, ko na Angleškem proučujejo zgradbo železnice monorail, t. j. železnice z edno šino med Londonom in Liverpoolom s hitrostjo 200 km na uro, je neki ameriški inženir iznašel še čudovitejši predlog. On hoče graditi železnico, ki bi prevozila 400 km na uro. Tako bi se iz New Yorka v San Francisco prišlo v 24 urah.

(Izseljevanje v devetnajstem stoletju.) Po statističnem izkazu izselilo se je v devetnajstem stoletju trideset milijonov duš iz svoje stare domovine in si poiskalo boljše srečo v drugih deželah.

Loterijske številke.

Gradec, dne 8. junija 1901: 4, 31, 68, 86, 52
Dunaj, " " " " 76, 50, 54, 67, 22.

Mlad trgovski pomočnik

špecerijske stroke želi svojo sedanjo službo premeniti ter kje na Spod. Štajarskem isto nastopiti. Na razpolago izvrstna spričevala. Ponudbe pod (220) 1 št. 8 poste restante, Postojna.

Ženitvena ponudba.

Mlada vdova z enim otrokom, posestnica čez 100 orlov obsežnega posestva, želi vzeti do 28 let starega fanta v zakon, kateri mora imeti do 4000 gld premoženja ter veselje do gospodarstva in dobro srce.
Naslov pove upravnistvo tega lista.
(221) 2-1

Preselitev obrta.

Slavnemu občinstvu v ljudo naznanjam, da se od 15. t. m. nahaja moja delavnica na Glavnem trgu št. 5. (218) 2-1

Z odličnim spoštovanjem

Martin Kolšek, čevljar, mojster.

V Petrovčah tik romarske cerkve dobi se v najem prav lepo (213) 2-2

stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, kleti in podstrešja. To stanovanje sodi najbolj za kakoga krojača ali čevljarja. — Več pove Jos. Polanc, Petrovče

V najem se da

gostilna in trgovina, katera je v lepem trgu. Naslov pove upravnistvo tega lista.
(220) 2-1

Žimniak

da prav po ceni v najem vso letošnjo košnjo z otavo ali tudi brez; trava je veči noma sladka.
(208) 4-4

Prva tržaška razpošiljatev na deželo

France Mirt, Trst

priporoča najgorkeje p. n. slovenskemu občinstvu svojo zalogo kave, riža, južnega sadja, olja, čaja, čokolade, konserv, rib, sira, vina namiznega in za desert itd. Blago se razpošilja po železnici v količnikih od najmanj 30 kg. vsebine sestavljene iz edne ali pa iz več vrst blaga kakor tudi v poštnih količnikih od 4¹/₂ kg. vsebine.

Vožnino in embalažo plača pošiljatelj.

Poštni količki (4¹/₂ kg. vsebine franko).

Kava.	K
Santos I. izbran količ 4 ¹ / ₂ kg. stane	11.40
Santos II.	10.40
Java zelena	12.20
Java gold	15.58
Ceylon I.	14.24
Ceyl. Perl	15.60
Kuba I.	16.15
Portorico ext.	15.20
Mokka prava arab.	16.15

Riž.

Karolina	3.80
Ostiglia glace	3.40
Japonski	2.72

Olje.

v zabojčkih s kositarjevo posodo [Schraubenverschluss.]

Nizza extra zabojček 4 kg. vsebine	K
Genua	7.56
Aixier	7.40
Jedilno	5.80

Vino (Desert.)

Marsala sodček 4 lit. vsebine stane	10.—
Malaga	14.60
Lacrimae Christi	16.40
Madera sodček	14.80
Cipro	13.20

Oranče.

Mesina v košaricah 30—32 komadov	3.20
Mesina krvave	3.60
Limone	2.80

Milo (Spremitura.)

najboljše za britev, toaletno in fino perilo zabojček 4¹/₂ kg. vsebine

Naturel količ. 4 ¹ / ₂ kg. vsebine	K
Laerima	6.70
Izbran	9.50

Častitim g. duhovnikom priporoča posebno svojo zalogo virha kakor tudi olja in dušice za večno luč ter si usoja izvršiti č. naročbe z nemudno in natančno postrežbo.

Obširnej ceniki se po želji razpošiljajo brezplačno. Spoštovanjem udani

(188) 10-5 France Mirt.

Poročiti se želi

stalno nameščen učitelj, star čez 30 let, vdorec, z gospodinsko ali čisto do 30 let, katera naj bi imela 6—8000 K premoženja.

Resne ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravnistvo „Domovine“ pod „Mirno življenje“. Vse natančneje pismeno. (212) 3-3

Šolske zvezke

za ljudske šole ima v lastni zalogi trgovina

Dragotin Hribar-ja

Celje

Rotovška ulica št. 2.

Hotel v najem.

V Ljubljani se odda zaradi rodbinskih razmer takoj pod ugodnimi pogoji

v najem

zelo lep in močno obiskovan hotel na lepem prostoru sredi mesta z velikimi prijaznimi gostilniškimi prostori, z velikim številom spalnih sob za prenočišča tujcev z novo opravo, s krasnim vrtom, verando in kegljiščem. Oprava v spalnica je vsa nova ter je stala ista z deko racijami v hotelu 6000 gld., a sedaj se odda za 2600 gld.; ako se da le 1400 gld. na roko se za 1200 gld. čaka v dobrih pogojh. Spalnice nesejo toliko, da se lahko najemna plačuje samo z dobitkom od istih. (216) 5-2

Več pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

Kupujte le dvakrat žgani pristni

kranjski brinovec

od Franca Cvek-a, Kamnik (Kranjsko).

(194) 5-4

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji meri.

Opozarja na svojo veliko zalogo traverz, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Velika zaloga poljedelskih in vinorejskih strojev, raznovrstnih sesalk za vodnjake in kletarstvo.

Pozor gg. kovači! V večjo udobnost svojih cenj, odjemalcev omislil sem si stroj za osločenje kolesnih šin, katerega se zamorejo isti v mojem skladišču vedno posluževati.

Za čas košnje priporočam svoje

izvrstne kose iz najfinejšega jekla

ter vsakovrstne brusne kamne.

Za kose se jamči!